

RĪGĀ

2021. gada 13. jūlijā
Nr. 1-23/100_e

Tieslietu ministrijai
Paziņošanai e-adresē

Par nenodrošināto kreditoru, kuru prasījums atkarīgs
no nosacījuma iestāšanās, prasījumiem

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) pārstāv virkni finanšu iestāžu, tostarp kredītiestādes, kuras komercdarbības ietvaros sniedz pakalpojumus fiziskām un juridiskām personām. Šādas komercdarbības ietvaros Asociācijas biedri kļūst par kreditoriem dažādos saistību uzliekošos darījumos. Asociācija savu biedru interesēs ar mērķi rast vienotu izpratni attiecībā uz kreditoru, kuru prasījuma tiesības atkarīgas no nosacījuma iestāšanās, tiesībām aicina Tieslietu ministriju sniegt savu viedokli par turpmāk minēto.

Maksātnespējas likuma 141.panta pirmā prim daļa kopsakarā ar šā likuma 73.panta pirmo daļu **paredz kreditora pienākumu iesniegt kreditora prasījumu** pret parādnieku viena mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, iestājoties noilgumam pēc attiecīgā kreditoru prasījumu iesniegšanas termiņa.

Maksātnespējas likuma 154.panta otrās daļas 1.punktā noteikts, ka fiziskās personas **saistību dzēšanas plānā tiek norādīti kreditori, kuri savus prasījumus ir iesnieguši šā likuma 141.panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā un kuru prasījumi nav tikuši apmierināti bankrota procedūras ietvaros**, kā arī šādu kreditoru prasījumu apmērs.

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 128.panta piektajai daļai (kopsakarā ar šā likuma 164.panta pirmo daļu) saistību dzēšanas procedūras ietvaros daļa no parādnieka ienākumiem tiek novirzīta kreditoru (kuru prasījumi ir norādīti parādnieka saistību dzēšanas plānā) prasījumu apmierināšanai, savukārt pēc saistību dzēšanas procedūras termiņa beigām **visas nesegtās kreditoru prasības tiek dzēstas**.

Asociācijas biedri diskusijās ir norādījuši uz maksātnespējas administratoru praksē atšķirīgu pieeju attiecībā uz nenodrošināto kreditoru, kuru prasījums atkarīgs no nosacījuma, prasījumu vērtēšanu. Proti, pastāv dažāda prakse, kādā statusā šādu nenodrošināto kreditoru prasījumi tiek reģistrēti kreditoru reģistrā, kas ir atšķirīga no Maksātnespējas kontroles dienesta sniegtajiem skaidrojumiem.¹ Līdzšinējā praksē šādi prasījumi tiek reģistrēti gan kā prasījumi ar nosacījumu, gan kā patstāvīgi prasījumi.

Diskusijas ir raisījis jautājums par šāda nenodrošinātā kreditora, kuru prasījums atkarīgs no nosacījuma, prasījuma pastāvēšanu pēc maksātnespējas procesa noslēguma, ja visa maksātnespējas procesa laikā nosacījums tomēr nav iestājies. Piemēram, kreditora prasījums pret galvotāju (maksātnespējīgo personu), ja galvenais parādnieks šajā laikā turpināja pildīt saistības.

¹ Maksātnespējas kontroles dienesta skaidrojumi un atziņas - https://www.mkd.gov.lv/sites/mkd/files/data_content/maksatnespejas-kontroles-dienesta-skaidrojumi-un-atzinas-2019.12_2020.06.pdf

Viens no maksātnespējas procesa mērķiem ir veicināt finansiālās grūtībās nonākušā godprātīga parādnieka saistību izpildi un, ja iespējams, maksātnespējas atjaunošanu. Lai nodrošinātu šī mērķa sasniegšanu adekvātā līmenī, maksātnespējas process paredz, ka parādniekam, izpildot virkni nosacījumu, ir tiesības atbrīvoties no tādām parāda saistībām, kuras parādnieks nespēj izpildīt un tām ir iestājies izpildes termiņš vai arī tas iestāties noteiktā laikā un prognozējams, ka parādnieks tās nespēs izpildīt. Šādus prasījumus atbilstoši Maksātnespējas likuma regulējumam kreditori piesaka maksātnespējas administratoram, kurš tos izvērtē un tie tiek iekļauti kreditoru reģistrā un secīgi arī saistību dzēšanas izpildes plānā. Noslēdzoties saistību dzēšanas izpildes plāna termiņam, līdz galam neizpildītās saistības tiek dzēstas un parādnieks no tām tiek atbrīvots.

Tomēr Asociācija norāda uz tādiem gadījumiem, kuri pēc savas dabas nav pieskaitāmi pie saistībām, kuras nav izpildītas un tām ir iestājies izpildes termiņš vai kurām izpildes termiņš iestāties noteiktā laikā nākotnē. Proti, gadījumos, kad maksātnespējīgs parādnieks ir galvotājs trešās personas saistībām, kur trešā persona godprātīgi izpilda visas pamatlīgumā noteiktās saistības. Šādos gadījumos, pirmkārt, nepastāv neizpildītu saistību no galvotāja (maksātnespējīgā parādnieka) puses, jo trešā puse, kas ir galvenais parādnieks (par kuras saistībām tiek galvots), izpilda līguma maksājumus. Otrkārt, šādiem prasījumiem nav iespējams prognozēt nosacījuma iestāšanās brīdi – tas var iestāties gan maksātnespējas procesa laikā, gan ievērojamu laiku pēc procesa noslēguma, gan neiestāties vispār.

Šajā situācijā esošais tiesiskais regulējums un prakse nerada skaidrību par prasījumu, kuru nosacījums nav iestājies, pastāvēšanu pēc maksātnespējas procesa noslēgšanās atbrīvojot parādnieku no saistībām (neatkarīga no šāda prasījuma pieteikšanas maksātnespējas administratoram). Asociācija uzskata, ka šādu nenodrošināto kreditoru prasījumu, kuru nosacījums nav iestājies nedz maksātnespējas procesa laikā, nedz pēc maksātnespējas procesa noslēguma, prasību dzēšana būtu nesamērīga un arī neloģiska, jo nevar nodzēst tādu saistību, kura vēl nepastāv.

Nemot vērā iepriekšminēto, Asociācija būtu pateicīga, ja ministrija sniegtu savu viedokli uz šādiem jautājumiem:

1. Vai nenodrošinātam kreditoram, kura prasījuma tiesības pret maksātnespējīgo subjektu ir atkarīgas no nosacījuma iestāšanās (piemēram, maksātnespējīgā persona ir galvojusi par trešās personas saistībām, kuras tiek pildītas (trešā persona veic visus līguma maksājumus)), ir jāpiesaka kreditora prasījums?
2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai gadījumā, ja šāds no nosacījuma atkarīgais nenodrošinātā kreditora prasījums netiek pieteikts, iestājas Maksātnespējas likuma 141.panta 1.¹ daļā noteiktās sekas – iestājas prasījuma noilgums?
3. Vai, maksātnespējas procesa ietvaros, neiestājoties nosacījumam, nenodrošinātais kreditors zaudē prasījuma tiesības pret parādnieku pēc tiesas lēmuma par atbrīvošanu no saistībām? Proti, vai tiktu dzēsta arī saistība, kura nākotnē varētu rasties noslēgtā galvojuma līguma dēļ?

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU